

e-Rojnost č. 339

Znojenské dění komentuje Jiří Cmunda Roupec

Vychází od září 2017

Ohlédnutí do historie financování sportu .... str. 2

Znojmo spolufinancuje sociální služby .... str. 3

Magazín: Lupičův duch z hradu Chýje

19. 3. 2024

Bez peněz na hřiště nelez

Skoro by se dalo říct, že bez dotace ani kuře nezahrabe, natož aby se něco postavilo, opravilo, uspořádalo. Bez finanční podpory státu by patrně zanikly mnohé sportovní kluby, rozpadly se kulturní spolky, nekonalo se to či ono, vlastně bez dotací by se nedělo takřka nic. Peněz je ale málo, nemůže se dostat na všechny podle jejich představ, a tak se váží, kdo si zaslouží větší díl, kdo se bude muset uskromnit. Protože jde o státní peníze, váhy drží a peníze váží místní zástupci státní správy. Stát v současné době klade důraz na rozvíjení pohybových dovedností všech věkových kategorií od nejmladších až po zdravotně hendikepované seniory. Dotační politika má však i svůj rub. Kluby spoléhají až příliš na obecní podporu. Na miskou vah by se měla více klást i vlastní iniciativa, nakolik se snaží získat peníze do klubové kasy vlastním přičiněním.

Ve Znojmě podle slov starostky ing. Ivany Solařové (ANO) jsou dotace poskytnuty těm sportovním klubům, které mají ve Znojmě svoji tradici a úspěšně město reprezentují. Zvláštní pozornost je pak věnována klubům, které se věnují dětem a mladým sportovcům. Při rozhodování se přihlíží ke stanovisku sportovní komise a odboru školství, kultury a památkové péče, který celý systém dotací zpracovává. Celkem je v letošním roce na dotační programy vyčleněno 21 milionů korun, tj. o 2,7 milionu více než loni. Mimoto město přispívá sportovním klubům formou využívání městských sportovišť buď formou sníženého nájmu, nebo bezplatnou výpůjčkou.

Hokejové mládeži byly schváleny čtyři miliony korun. Mladí fotbalisté dostanou příspěvek ve výši třech milionů. Florbalovému oddílu byly přiznány dva miliony. Mezi oddíly TJ Znojmo – hráče amerického fotbalu, atlety, kanoisty a basketbalisty bylo rozděleno 850 tisíc korun. Částku 600 tisíc zastupitelé schválili Plaveckému klubu, půl milionu korun oddílu TJ plavání. Volejbalisté ze Znojma-Přímětic mají na letošek 750 tisíc a se sumou 300 000 může disponovat TJ Sokol Přímětice. Mezi dalšími příjemci dotací jsou například Tenisový klub, Klub sportovní gymnastiky nebo Sokol Znojmo.

Žádosti o dotace do výše 50 tisíc korun byly schváleny radou města na konci ledna a žádosti o dotace ve výši od 50 do 250 tisíc korun pak bude rada města schvalovat na některém z příštích zasedání.

Zvláštní, a řekněme rovnou, že spornou kapitolou jsou dotace profesionálním klubům. Týká se to hokejistů HC LERAM Orli Znojmo a fotbalistů 1. SC Znojmo FK. Oba kluby jsou soukromými podnikatelskými subjekty. V prvním případě se jedná o rodinný podnik českého podnikatele ing. Pavla Ohery, ve druhém o zahraniční akvizice podnikatele Youssefa Abdellaouha. Na městskou dotaci mohou dosáhnout snad jen na základě smlouvy o propagaci města. Zajímavé by bylo znát konkrétní kritéria smlouvy o propagaci města prostřednictvím hokejového klubu a její následné vyhodnocení. Podle současných výsledků Orlů nelze moc mluvit o dobré propagaci Znojma. Ve stejné situaci jsou i kladenští Rytíři, jimž podle vyjádření majitele klubu Jaromíra Jágra město Kladno též přispívá.

I když starostka Solařová vyzvala k záchraně hokeje ve Znojmě, jde spíše o hokejové fanoušky na tribunách, potažmo voliče, jejichž (ne)hlas by mohl napříště radniční koalici chybět. Ostatně, když radnice snížila dotace hokejistům, pan Ohera dal radnici ultimátum podpořené protestními dopisy členů Fanklubu Orlů. Sportovní výkony Orlů v základní části Chance ligy nebyly až tak katastrofální, leč neodpovídaly úrovni soutěže. Z hlediska reklamy pro město Znojmo to bylo nesplnění předpokladu pro milionovou dotaci. K tomu ostudné vystoupení samotného pana Ohery

vůči rozhodčím při utkání proti třebíčským rivalům, jímž se na úkor Znojma bavila hokejová veřejnost.

Fotbalová cizinecká legie 1. SC, exot třetí nejvyšší fotbalové soutěže, je kapitolou samou pro sebe. I když se v současné sezoně mužstvo z místa na chvostu tabulky vypracovalo na pátou příčku. Čím dělá reklamu Znojmu? Snad tím, že nemá v kádru žádného vlastního fotbalistu hodného Moravsko-slezské ligy?

Oněch pět milionů korun dotace investovaných do soukromých sportovních podniků mohlo například vyřešit chybějící peníze na svoz a likvidaci odpadu, opravy chodníků...

Ohlédnutí do historie financování sportu

Historie nás učí, že zhruba v polovině 19. století, tedy v době, kdy se začaly formovat sportovní kluby v současném pojetí a začalo se spontánně sportovat, sport žil, mohutněl, aniž by mu stát, v našem případě Rakousko-uherská monarchie jakkoliv finančně přispěla. Kluby žily výhradně z příspěvků svých členů, případně z prostředků, které získaly ze vstupného při pořádání klubových akcí, ať už to byla veřejná cvičení, sportovní utkání, nebo i plesy. Velice aktivní byla v tomto směru Obec sokolská.

Ani po vzniku samostatné Československé republiky se situace o mnoho nezlepšila. Vzniklo sice Ministerstvo veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy, ale jeho příspěvky byly nedostatečné. Spolky musely vyjít opět hlavně z vlastních zdrojů. Příkladem byla v tomto ohledu sokolská organizace. Většina místních organizací Sokola si dokázala získat vlastním přičiněním tolik peněz, aby si mohla postavit spolkové domy s tělocvičnami. Obdobně tomu bylo, byť v menší míře, u dalších sportovních organizací (Orel, DTJ).

Ostatně i znojemští sokolové dokázali z členských příspěvků, darů, provozu filmových představení v Dělnickém domě postavit mezi lety 1920 až 1925 sokolovnu, která slouží dodnes. Obdobně sociální demokraté po rozluce s německými kolegy koupili domek na tehdejší Horním předměstí a přestavěli jej na svůj Lidový dům s tělocvičnou, promítacím sálem a restaurací. Krom své politické činnosti podporovali i sport.

Po druhé světové válce se poměry financování sportu teoreticky měly zásadně změnit. Již v prvních poválečných letech komunisté ve svém hlavním cíli uchopení veškeré moci ve státě usilovali podle sovětského vzoru o sjednocení tělovýchovy za účelem jejího podřízení státní kontrole. Přerozdělováním peněz byl pověřen Československý svaz tělesné výchovy (ČSTV). Kromě přidělu peněz ze státního rozpočtu získával peníze ze sázkové a loterijní činnosti prostřednictvím podniků Stazka a SAZKA. Do financování sportu byly zapojeny i další resortní státní zdroje. Ministerstvo obrany financovalo armádní kluby Dukla, ministerstvo vnitra policejní kluby Rudá hvězda, odbory prostřednictvím podniků stěžejních pro národní hospodářství. Díky tomu vznikly nestandardně podporované kluby v oblastech důlního, chemického a těžkého průmyslu – Kladno, Litvínov, Třinec...

Financování podpory sportu státem, zejména v jeho vrcholové větvi, v sobě neslo také politický a ideologický náboj. Reprezentace státu na mezinárodní úrovni byla současně prezentací státního systému, což vedlo až k využívání dopingu pod kontrolou státu (SSSR, NDR).

Současná státní podpora sportu je sice deideologizovaná, ale je svým způsobem pod kontrolou vládních společenských sil. Přerozdělované státní prostředky jsou nedostatečné a většina klubů je nucena shánět peníze od sponzorů z privátní sféry na základě smluv o propagaci donátora.

Znojmo spolufinancuje sociální služby

Snad ještě potřebnější než do sportu jsou dotace mířící z rozpočtu města do sociálního sektoru. Letos město Znojmo pamatovalo na poskytovatele sociálních služeb a naorganizátory akcí pro děti, rodiny a seniory částkou 31 milionů korun. V letošním roce tak bude rozděleno mezi dvanáct poskytovatelů 29 milionů korun. Z této částky jdou dvě třetiny do pobytových zařízení zajišťujících sociální péči či na pečovatelské služby. Devět milionů korun je určeno na sociální prevenci.

Nejvyšší částka, 18,3 milionu, je určena městské příspěvkové organizaci Centrum sociálních služeb. Mezi největší příjemce patří i Oblastní charita Znojmo, již je poskytnuta dotace 7,7 milionu korun. Necelý milion dostane Práh jižní Morava, poskytující péči osobám s duševním onemocněním a provozuje pro ně chráněné bydlení. Více než půl milionu dostane organizace Paspoint, zajišťující služby osobám a rodinám. Necelý půlmilion byl schválen společnosti Podané ruce, která jako jediné zařízení na Znojemsku provozuje a poskytuje pomoc osobám ohroženým závislostí na návykových látkách. Tyflocentru, pečujícímu o osoby se zrakovým postižením půjde dotace 314 tisíc korun. Z Programu na podporu rodinných aktivit byla schválena dotace 200 tisíc korun rodinnému centru Maceška, 91 tisíc na aktivity v prostorách GaP. Nižší dotace do 50 tisíc korun pak schválili radní například rodičovským spolkům u základních a mateřských škol nebo SVČ na jejich projekt Diamantbrani. Individuální dotaci ve výši 400 tisíc korun poskytne město Oblastnímu spolku Českého červeného kříže Znojmo, který vedle svých dalších činností organizuje přednášky nebo kurzy první pomoci.

Upřesnění zveřejněných informací

Jeden z mých někdejších šéfů s oblibou říkal: „Ono je to trochu jinak.“ Trochu jinak to bylo i s konkurzem na nového ředitele/ky ZŠ a MŠ Pražská. Podle místostarosty Mgr. Jan Blahy, gestora místního školství, nebyly důvodem konkurzů petice odpůrců či příznivců ředitele PaedDr. Pavla Trulíka, ale vypršení jeho druhého šestiletého ředitelského funkčního období. Konkurzem prošlo všech sedm uchazečů, z nich tři nebyli uznáni vhodnými pro vedení školy. Vítěz konkurzu Mgr. Lukáš Mertlík těsně před jmenováním do ředitelské funkce odstoupil. Rada města následně jmenovala ředitelkou školy uchazečku, která se v konkurzu umístila na druhém místě.

Rojnost upřesňuje také chybné označení ředitele znojenské nemocnice MUDr. Miroslava Kavky za člena uskupení Naše Znojmo. Dr. Kavka je členem ODS. Na podstatě obsahu zveřejněného článku to ale nic zásadního nemění.

Chybička se vloudila i do magazínového článku o vranovském zámku. Architekt J. B. Fischer z Erlachu si vydobyl své renomé u vídeňského dvora i tím, že zasvěcoval do tajů architektury budoucího panovníka Josefa I., nikoliv Josefa II.

Rojnost se omlouvá i ing. arch. Radomíru Kamanovi, za pokřivení jeho jména v jednom z předchozích vydání.

Chybovat se nemá, ale je to lidské

Občas, když se ohlédnu zpět za předchozími tři sta třiceti osmi vydáními Rojnosti, mrzí mě snad jediné, a to, že čtenáři nepíší, nereagují na články. Mohu se utěšovat tím, že mlčení znamená souhlas. Z mnohaleté praxe v oboru však vím, že čtenáři většinou píší, když se jim něco nelíbí, a pak, když objevili nějakou chybu v textu. S oblibou na to reaguji v nadsázce, že chyby do novin patří, protože se tím zlidšťují.

Nyní, když vidím, jak se v mnoha odvětvích lidské činnosti uplatňuje umělá inteligence, lze tušit, že záhy pronikne i do redakcí. Maximálně bych takového robota posadil za stůl korektora, aby vychytil všechny chyby, nejen ty pravopisné, ale díky své vložené všestranné encyklopedické paměti opravil i věcné nepřesnosti. Na to, aby AI redaktori přímo články psali, v to nevěřím, protože tím pádem by se z novin vytratila ona člověčina.

Neznám ze svých kolegů nikoho, který se vystříhal chyb a překlepů, či přebreptů v případech rozhlasových a televizních moderátorů. Naopak znal jsem pár takových, kteří poté, co z novin odešli, začali číst noviny s červenou tužkou v ruce. Hledačům chyb v novinách se většinou stává, že jim uniká obsah článků, který je snad podstatnější. Na takového čtenáře se hodí přísloví, že pro stromy nevidí les.

Onehdy mě nechtě pobavil na ČT meteorolog Pavel Karas, když 29. února v předpovědi počasí upozornil diváky, že zítra nám začíná meteorologický podzim. Prostě kouzlo nechtěného. Že bych kvůli tomu psal řediteli televize, to by mě nenapadlo, ale jsem si skoro jist, že na adresu ČT pár dopisů ad Karas přišlo.

Lupičův duch z Chýje

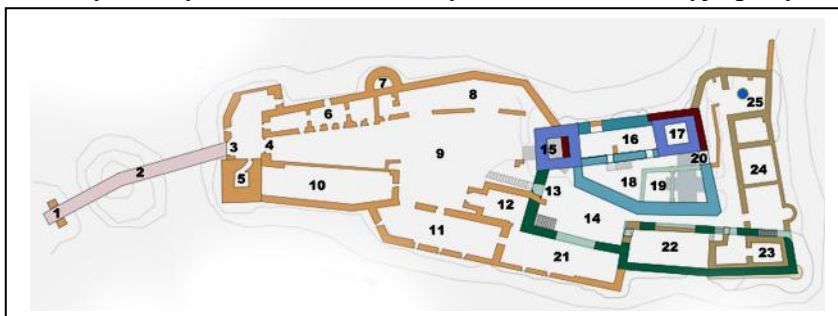
Jméno dolnorakouského hradu Kaja, nebo též Chýje, nezní právě německy. Jeho pojmenování pochází patrně z doby, kdy i tamní pravý břeh Dyje ovládali Slované. Hrad leží malíčko stranou od Dyje, nad jejím pravobočním přítoku potoku Kajabach. To ovšem neznamená, že by nebyl s to plnit strážní úlohu na zemské hranici.

Strmá skála nad hlubokým údolím potoka, zvýšená ještě mohutnou hradební zdí, mu skýtala přirozenou ochranu. Na cestě do hradu pak nepřátelům znemožňovaly přístup dva zdvihací mosty přes příkopy a věže se spouštěcí mříží. Proč vlastně šlechta opevňovala svá sídla i v mírových časech? Řečeno dnešní terminologií, doba byla politicky velmi nestabilní. Mnohý malicherný spor mezi sousedy se řešil lokální válkou v podobě ozbrojeného výpadu, zapálením hradu protivníka a rychlým ústupem za vlastní hradby, neboť odplata na sebe nenechala dlouho čekat. A pak některé hrady byly základnou loupeživých rytířů, kteří plenili okolní panství. Hrad Kaja byl za vlády pánů z Lipé na konci 14. století jedním z nich.

Vstup do hradu Chýje

Historie hradu je však mnohem delší a písemná zmínka o něm je už z konce 12. století a údajně na tom místě stávala jakási tvrz už mnohem dříve. Roku 1196 na Chýji sídlil rod pánů z Chiowe, kteří v první třetině 13. století stáli na straně českého krále, moravského markraběte a rakouského vévody Přemysla Otakara II., který také na hradě Chýje pobýval. V roce 1360 Mikuláš z Chýje prodal rodové sídlo rakouskému arcivévodovi Rudolfovi IV. Habsburskému. V roce 1425 předal rakouský panovník hrad do rukou pánů z Eyczingu. V témže roce hrad přepadli a zpustošili husité. Pobořený hrad začal Ulrich z Eyczingu s podporou habsburského dvora opravovat a rozšiřovat. Eyczingové však sídlili v nedalekém zámku Niederfladnitz. V roce 1588 přešel hrad do vlastnictví knížat z Trautsonu. Za třicetileté války byl těžce poškozen, a do konce 18. století je veden jako zřícenina. Na konci 18. století torzo hradu zdědil

Půdorys hradu Chýje: 1. první brána, 2. most, 3. druhá brána, 4. třetí brána, 5. věž (bergfrit), 6. hospodářské stavení, 7. hladomorna, 8. stáje, 9. dolní nádvoří, 10. hospodářské stavení, 11. parkán, 12. kaple, 13. čtvrtá brána, 14. horní nádvoří, 15. věž, 16. palác, 17. věž, 18. staré hradní nádvoří, 19. obytná budova, 20. pátá brána, 21. parkán, 22. rytířský sál, 23. zbrojnice, 24. obytná budova, 25. studna.

Zdroj: www.ceskycestovatel.cz

hrabě Karel II. z Auerspergu-Trautsonu. Za jeho vlastnictví došlo na hradě k několika rekonstrukčním pracím, což hrad zachránilo před úplným rozpadem. V roce 1969 byl v Retzu založen spolek na záchranu hradu. Současným majitelem na Chýji je dr. Clemens Graf von Waldstein-Wartenberg.